

Judith von Halle

Zwanenvleugels

Een spirituele autobiografie

Deel I

Kinderjaren en jeugd



Halle, Judith von

Zwanenvleugels ; Een spirituele autobiografie. Deel I Kinderjaren en jeugd –
Amsterdam: Cichorei
ISBN 978 94 91748 56 2

Vertaling: Kitty Steinbuch

Omslagafbeelding: © Horst Schiffmann ('Schwanenflug in der Nacht')

Omslagontwerp, layout en zetwerk: Jaap Verheij

De vertaling is gebaseerd op de eerste druk van de Duitse uitgave,
verschenen in 2016

Oorspronkelijke titel: *Schwanenflügel. Eine spirituelle Autobiographie.
Teil I Kindheit und Jugend*

© 2016 Verlag für Anthroposophie, Dornach

Nederlandse rechten: Uitgeverij Cichorei,

Van Beuningenplein 15-2, 1051 VS Amsterdam 2016

www.uitgeverijcichorei.nl

Deze uitgave kwam tot stand met financiële ondersteuning van het
Boekenfonds Judith von Halle, onder fonds 2228
bij de Iona Stichting te Amsterdam.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door
middel van druk, fotokopie, microfilm
of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van de uitgever.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint,
microfilm or any other means, without written permission from the publisher.*

INHOUD

Deel I	
<i>Kinderjaren en jeugd</i>	9
<i>Nawoord</i>	375
Bijlage I: Uit het dagboek van het kind (facsimile-afbeeldingen)	383
Bijlage II: Aanvullingen bij de tekst	399

DEEL I

Kinderjaren en jeugd

‘De geschiedenis van ieder mens moet een bijbel zijn
– zal een bijbel zijn.’

Novalis

‘*Zij werden pas wakker toen het vuur door het plafond kwam.*’ –
Door deze zin van de nieuwslezer werd ik wakker.

Ik zat op de grond in de woonkamer van mijn grootouders en stuurde naar een voor mij liggende rode plastic kubus, waarin je verschillende geometrische vormpjes door een passende opening naar binnen kon steken. Ik keek op en liet mijn blik voor het eerst in mijn leven bewust door de ruimte gaan. Mijn oma was aan het breien, mijn opa volgde het journaal op de televisie; links van mij was een grote kast, die op kniehoogte een paar laden had. Een daarvan was op een kier opengetrokken; daar zat wat speelgoed in. Wanneer ik ging staan zou ik groot genoeg zijn om alle spullen die erin lagen te zien en erbij te kunnen.

‘... *Zij werden pas wakker toen het vuur door het plafond kwam.*’ De zin van de nieuwslezer galmde als een echo in mijn innerlijk. Hij raakte met een onuitsprekelijke kracht en ontstellende ernst aan de verborgen diepten van mijn innerlijk wezen.

Ongeveer twee jaar lang had ik blijkbaar geslapen, had ik gedroomd.

Had het zo lang geduurd tot mijn bewustzijn in mijn lijf naar binnen was getrokken en niet langer daardoor werd teruggestoten?

Totdat dit bewustzijn zelf ook niet meer tegenstribbelde om zich gevangen te laten nemen binnen de enge grenzen van de behuizing van dit lijf?

Die woningbrand die ergens in Duitsland in 1974 had plaatsgevonden en waarvan in de nieuwsberichten melding werd gemaakt, is op zich niet met mijn lot verbonden. Het waren alleen de *woorden* die een schokkende uitwerking hadden en die aan mijn lot raakten: de woorden, samen met de nadruk en de intonatie van de stem van de nieuwslezer vormen niet alleen de eerste herinnering in mijn leven; het zijn ook de eerste woorden die ik überhaupt volledig bewust heb opgenomen, waaraan mijn aardse bewustzijn ontstond. Ik kan dit met zekerheid zeggen omdat ik mij herinner hoe ik na dat moment van mijn wakker worden met enige verwondering erover nadacht waar ik dan *daarvoor* was geweest – dus in de tijd toen mijn kleine lijf al op aarde had bestaan, en die tijd dat een of ander iemand de kleren die het nu aan had, aangetrokken had, toen de handen waar ik nu naar keek, toch ook al de kleurige speeltjes hadden opgepakt en weer hadden moeten laten vallen. Hoe was dat lijf waarin ik nu wakker geworden was, überhaupt hierheen gekomen? Wie of wat had het voordien laten ‘functioneren’? – En vooral: waar was *ik* daarbij wel geweest?

De zin uit het nieuwsbericht had zich vanaf dit moment in mij ingebrand. Maar ik verbond er aanvankelijk, zelfs heel lang, geen voorstellingen mee. In ieder geval werkte het niet zo wakker schuddend op mij omdat ik een bepaald beeld had gekregen wat deze woningbrand, waarvan sprake was geweest, voor uitwerking had gehad op de bewoners of iets dergelijks. De woorden van de nieuwslezer die op deze zin volgden ben ik meteen weer vergeten. Of er toen iemand letsel heeft opgelopen, weet ik daarom helemaal niet. Ik maakte me totaal geen voorstelling van het gebeuren zelf.

– Ik kon het niet. Zeker, een twee- tot driejarig kind maakt zich in principe nog geen voorstellingen over de dingen van de buitenwereld zoals een volwassen mens doet. Maar misschien lag de oorzaak ook daarin dat deze ene zin iets had aangeroerd dat mijn tastende bewustzijn naar een heel andere plek leidde dan naar de plaats en de omstandigheden van het vermelde gebeuren – namelijk naar een plek en omstandigheden die met mijn eigen lot waren verbonden.

Direct vanaf dit moment was het mij – wellicht niet intellectueel, maar in plaats daarvan met een veel grotere intensiteit – volkomen duidelijk dat deze woorden in mijn innerlijk waren gedrongen opdat ik het me zou *herinneren*. – *Dat was het wat door die woorden heen tot mij sprak: Herinner je, word wakker!*

Ik voelde meteen dat deze woorden mij alleen daarom hadden gewekt omdat ik op enig ander tijdstip iets had geweten waaraan deze woorden mij herinnerden. Ze moesten op een of andere manier verbonden zijn met iets wat deze enorme weerklink in mij teweegbracht.

Maar omdat ik de tijd waarin mijn lijf hier al op aarde was – wat betreft de aardse feiten van die twee jaren – kennelijk ‘verslapen’ had, moest deze herinnerings-echo betrekking hebben op een andere tijd, op een andere toestand van mijn zelf. Ik moest ooit een keer daarvoor met mijn bewustzijn, naast al het weten en alle herinneringen die door dit bewustzijn tot stand gekomen moesten zijn, op een andere plek zijn geweest en wel heel duidelijk *buiten* dit, mijn lijf waar ik nu in zat.

Daarbij ging het niet in de eerste plaats om de herinnering aan een *gebeurtenis* die zo mogelijk had plaatsgevonden in een tijd die in het duister was gehuld. Het stond volkomen buiten kijf: ik moest mij herinneren: *aan mijzelf*.

Wie ben ik? Wie, wat ben ik werkelijk?

Als ik dit zou uitvinden, als ik weer bij mezelf zou kunnen aanknopen – als ik weer ‘ik’ werd – dan zou al het andere weer uit de zee van dofhheid opduiken, waarin ik blijkbaar net terecht was gekomen met het wakker worden in mijn lijf – want anders konden al deze vragen er helemaal niet zijn.

Het wetende voelen van het feit dat ‘ik mij’ vergeten was en de vraag waar ik was geweest, veronderstelde – om überhaupt zo gesteld, gevoeld te kunnen worden – dat mijn eigenlijke wezen niet afhankelijk is van de plek waar het zich op dat moment bevindt. Preciezer gezegd: het bestond ook dan wanneer het zich juist *niet in het lijf* bevond. Alleen maar dat er, met het induiken in dit lijf, heel duidelijk een soort versluiering, ja gewoonweg een inslaapproces had plaatsgevonden. Ik was nu wel wakker in dit lijf. Maar waar ik vandaan kwam was ik vergeten. Ik was door mijn wakker worden ingeslapen, ik was iets verloren.

– Zo moest dan dit wakker worden in mijn aardse lichaam, wat de oorzaak was van het vergeten van mijn ware zelf, de eigenlijke *slaaptoestand* zijn! Misschien had ik in de laatste twee jaar tussen mijn geboorte en dit moment helemaal niet echt geslapen. Het leek mij alleen op dit moment zo omdat ik mij nu, omdat ik in mijn aardse lichaam en ten opzichte van de wereld van de materiële dingen wakker was geworden, niet meer kon herinneren aan de tijd daarvoor, toen ik *niet* in mijn aardse lichaam geleefd had samen met het bewustzijn dat de materiële wereld van de dingen kon opnemen.

Een onbehaaglijk argwaan-gevoel besloep me: deze toestand waarin ik mij nu bevond, riep op een vreemde manier irritaties op – het was niet echt te vertrouwen. Het bedroog mij om iets waarvan ik alleen maar vaag vermoedend kon voelen dat dat het wezenlijke was.

Vanaf dit moment was het voor mij evident – op een volkomen ‘natuurlijke’ wijze – dat er *twee* soorten bewustzijn moesten zijn: *een* bewustzijn dat mij wakker *in het lijf* liet worden; maar dit was niet in staat te weten of te herinneren wie ik eigenlijk was en waar ik vandaan kwam; in plaats daarvan was het geschikt om nu helemaal wakker in dit kleine aardse lichaam te zijn. Het was in deze toestand mogelijk geworden het een en ander binnen deze aardse ruimte, waarin ik nu met mijn aardse lichaam zat, waar te nemen en te doen; maar niet alleen waar te nemen en te doen, maar om dat wat ik waargenomen had alsook mijn eigen handelingen binnen de zintuiglijk-zichtbare wereld bewust te worden.

En dan was er dat *andere* bewustzijn en dit andere bewustzijn wist wie ik was en waar ik vandaan kwam. Dat wist alles. Daarmee zou ik me ook alles kunnen herinneren. Want dit andere bewustzijn was ik zelf. Mijn volle geheel zagezegd.

Op dit moment begreep ik dat ik dit laatste, het ‘eigenlijke’ bewustzijn van mijn zelf weer terug moest krijgen, dat ik het (dat wil zeggen ‘mijzelf’) ook binnen de grenzen van mijn fysieke lichaam, dus als aardemens, moest heroveren, want ik voelde mij bij dat eerste ontwaken in mijn aardse lichaam toch ergens vreselijk onvolkomen en beroofd van mijn ‘eigenheid’, ja gewoonweg naakt. (Toen ik een paar jaar later het paradijsverhaal hoorde, werd ik direct herinnerd aan dat gevoel bij mijn ontwaken in mijn lijf: het onplezierige beleven van hun ‘naakt-zijn’ markeert het begin van de verdrijving van Adam en Eva uit het paradijs en hun val op de materiële aarde. Met het proeven van de Boom der Kennis werden zij bewust ten aanzien van de aardse wereld, maar voelden ze zichzelf ten opzichte daarvan tegelijk naakt en buitengezet. Zij beleefden het eruit-gehaald-worden uit een, ja uit *het* hogere bestaan, uit het al-wijze bewustzijn.)

Doordat ik na mijn wakker worden in mijn lijf zo dacht en voelde, wist ik meteen dat het zonder enige twijfel principieel mogelijk was om mijn volle totaliteit weer te bereiken, omdat het ontwaaken aan de zin van de nieuwslezer precies daarop was gebaseerd om met dit, mijn ‘oude’ of ‘oorspronkelijke’, wakkere bewustzijn een verbinding te hebben. Want voor mijn nieuwe, pas verkregen ‘lichaamsbewustzijn’ betekende deze zin niets.

Zo kon ik met enige geruststelling tot de innerlijke zekerheid komen dat het bewustzijn waarmee ik dat alles dacht, niet datgene kon zijn wat de antwoorden op mijn vragen volkomen vergeten was. Dit nieuwe aardelichaam-bewustzijn was namelijk net datgene wat van mij – mijn *eigenlijke* ‘mij’ – niets wist. Daarom was het ook niet in staat zich de vraag naar een andere existentie, naar een andere toestand te stellen, omdat het er helemaal geen rekening mee hield dat er een andere toestand bestaat. Het kent van zich uit geen andere toestand dan die van hemzelf. – Er moest dus dit *andere*, eigenlijke bewustzijn – mijn ware zelf – zijn, dat deze gedachten dacht en nu tot in mijn aardelichaam-bewustzijn opkwam, tot in het aardelichaam-bewustzijn doorschemerde. (Het paradijs was dus niet onherroepelijk verloren.)

Omdat desondanks niet alle antwoorden op mijn vragen voor mij beschikbaar waren, kon dit alleen maar betekenen – in ieder geval was dat wat ik toen voelde – dat dit ‘echte’ bewustzijn zich nog veel wijder kon uitbreiden dan het nu deed; en dat het feit dat het dit momenteel *niet* deed, heel duidelijk werd veroorzaakt door het wakker worden in het *aardse lichaam*.

Toegegeven, dit alles doet wellicht aan als een ongeloofwaardig verhaal of op z’n minst als een heel verbazingwekkende, ja bijna bovenmenselijke intellectuele topprestatie voor een peuter van tussen de twee en drie jaar. Daaraan moet ik het volgende toevoegen

ter relativering of eerder precisering: wat hier is beschreven geeft in feite precies weer wat ik toen innerlijk beleefde. Niets daarvan is erbij gefantaseerd. Ik herinner het me als was het gisteren gebeurd. En het is misschien toch niet zo opzienbarend wanneer je het op de keper beschouwt. Want dan moet je zeggen dat het helemaal geen puur intellectuele gedachtegangen waren die toen in mij waren. Daarom kun je ook meteen geruststellend verzekeren: een eventuele intellectuele hoogbegaafdheid was niet voor deze gedachtegangen verantwoordelijk. Alles wat hier geprobeerd wordt in woorden te vatten waarmee het intellectuele denken iets kan beginnen en wat mogelijk enorm gecompliceerd lijkt, speelde zich niet af in gedachtevormen zoals het intellectuele denken kent. Wat ik hier als ingewikkeld en daarom achter elkaar moet neerzetten, was toen allemaal gelijktijdig aanwezig. Vragen en antwoorden waren als 'ineen' en in de tijd gezien 'in een flits'.

Nu kan ik wel zeggen: het was in feite een niet-concreet denken. Het was wat je ook (wat ik heel treffend vind), het *boven-zinnelijke* denken noemt. Het ging in een flits, het was vrij en beweeglijk; het kon zich zonder inspanning in de ene alsook – en wel gelijktijdig! – in de andere richting of zelfs in meer verschillende richtingen bewegen en zo een weergaloze veelheid van samenhangen overzien, wat voor het logisch redenerende denken onmogelijk is. Daarbij zou men mijn toenmalig besef kunnen aangeven als een volkomen 'analytisch' denken, maar dan in de zin van een natuurlijke afwezigheid van iedere persoonlijke zienswijze en in verband daarmee wellicht zelfs als abstract, maar dan met die eigenschappen die men het analytische denken meestal juist niet toeschrijft: het was zakelijk, maar niet 'bloedeloos', het was afstandelijk, maar tegelijk niet ongeïnteresseerd. Bovendien vond het plaats in de *gelijktijdigheid*, beter gezegd aan gene zijde van 'onze' tijd, dus aan gene zijde van die tijd waarin mij alles – ieder ding, zelfs iedere gedachte – als vastgevroren overkwam. En: het was zuiver, onbedorven.

Bij dit soort denken horen namelijk nog twee essentiële dingen die ik tot nu toe alleen terloops heb genoemd en die de objectiviteit van dit soort denken voor de rationele denker in twijfel mogen trekken, maar ze in feite pas mogelijk maken: voor dit andere soort gedachteleven is het allereerst nodig om *geen enkel vooroordeel* te hebben. En dit was mij aan het begin van mijn aardeleven daarvoor gegeven dat ik in en met betrekking tot dit aardeleven nog geen ervaringen had opgedaan. Het mag voor de rationele denker een gruwelijk idee zijn dat je jezelf een bijzonder betrouwbaar denken zou kunnen verwerven wanneer je juist geen enkele ervaring hebt in het rationele denken. Maar ik kan hiervoor helaas geen troostende woorden geven. Want het is precies zo. De grondslag voor dit vrije gedachteleven was een onbelaste, onbevooroordeelde waarneming of beschouwing van feitelijkheden die ik tegenkwam. En juist dat gebeurde toen: ik nam nota van het ene zowel als het andere en beleefde daarbij, volkomen vrij van opgedane ervaringen en vastgeroeste beelden, het heel eigene van de verschillende bewustzijnstoestanden van mijn zelf.

Maar bij deze waarnemende bevindingen bleef het niet. Dat was, zoals gezegd, alleen de voorwaarde voor een verdere stap: er kwam een reflectie op, die echter vooral neutraal, je kunt misschien zelfs wel zeggen objectief was, omdat het uitging van dat andere 'eigenlijke' bewustzijn, dat juist niet bouwt op beelden en overwegingen die in het aardeleven zijn gemaakt, want de laatste – dat zou ook een rationele denker mogen toegeven – kunnen zeker op vergissingen gebaseerd zijn en daarom onnauwkeurig of zelfs onjuist zijn, omdat een voorstelling niet altijd met de werkelijkheid overeenstemt.

Wat er toen dus gebeurde was niet iets dat het aarde-bewustzijn een of andere voorstelling van dat 'eigenlijke' bewustzijn probeerde te vormen, maar omgekeerd: het zintuiglijke bewustzijn werd bekeken door het bovenzinnelijke, 'eigenlijke' bewustzijn.

En dit ‘eigenlijke’ bewustzijn ontmaskerde snel het zintuiglijke, het ‘lichaamsbewustzijn’ als iets onvolledigs, iets van een slaapwandler, bevangen in een toestand van vergeten.

Hoe ziet nu dit ‘lichaamsbewustzijn’ eruit tegenover dat niet gecorrumpeerde, ‘eigenlijke’ bewustzijn? Wanneer ik probeer het te karakteriseren zoals ik het toen beleefde, moet ik ook spreken over de tweede essentiële voorwaarde die dit gedachteleven mogelijk maakte. Dit zal misschien voor de rationele denker een minder gruwelijke gedachte zijn: met deze bijzondere soort gedachten waren ook bepaalde *gevoelens* verbonden. Deze gevoelens, die alleen uit de verte iets te maken hebben met wat wij gewoonlijk een gevoel noemen, waren namelijk de eigenlijke dragers van die gedachten. De gedachten waren ingebed in een hoger gevoel, dat hun de zekerheid gaf van de waarachtigheid.

Het essentiële verschil met wat wij algemeen – en vanuit het standpunt van de analyticus niet zelden met een licht afkeurende arrogantie – als ‘gevoelens’ betitelen, is dat de gevoelens van toen, die de drager waren van de zojuist beschreven gedachten, niet ontstaan waren naar aanleiding van een of andere uiterlijke omstandigheid waaraan ik persoonlijk met mijn aardse bewustzijn meer of minder voelend aanstoot genomen zou hebben. Maar het waren in zekere zin van *buiten* mijn zelf komende, niet subjectieve gevoelens. Hoe absurd het ook mag klinken: het waren letterlijk *objectieve* gevoelens, omdat ze – net als de daardoor gedragen gedachten – niet van mijn beperkte persoonlijkheid uitgingen, van een uiteraard intellectueel nog echt beperkt mens, namelijk een peuter, beter gezegd überhaupt niet van een lichamelijk-zintuiglijk-aards denkend mens uitgingen, maar van dat hogere bewustzijn dat buiten mijn lichaam bestond en niet twee, drie jaar oud was, maar tijdloos ervaren was en tegelijk niet belast met persoonlijke gevoelens of voorstellingen. Het waren gedachten-gevoelens die integer

waren tegenover een 'lager' of persoonlijk denken en voelen. Deze van buiten komende objectieve gevoelens drongen bij mij naar binnen en zorgden weer in mij, dat wil zeggen in mijn lichaamsbewustzijn, voor een directe volstrekt duidelijke belevenis van waarachtigheid. Je kunt het ook een 'waarheidsgevoel' noemen.

Deze waarheids- of werkelijkheidsgevoelens stuurden mijn wezen op de juiste wegen – namelijk naar die sferen waarin het vermelde 'andere' bewustzijn leeft dat objectief kan denken, zodat ik mijn toenmalig gevoelde belevissen niet zou moeten beschrijven met de woorden '*ik dacht*', maar eerder met de woorden '*HET dacht*'. – Ja, ik ervaarde een onuitsprekelijke waardigheid, verhevenheid en evidentie uitgaan van dit andere zelfstandige wezenlijke bewustzijn, omdat ik beleefde en waarnam hoe 'het' uit zichzelf zozeggd objectief in mij dacht.

Zo waren de eerste ogenblikken van mijn bewuste bestaan op aarde, als de mens die nu deze herinneringen opschrijft, begeleid door een allesomvattend achtergrond-weten of achtergrond-vermoeden van de misschien hoe dan ook doorslaggevende gedachte: *er is een boven alles zijnde, onvergankelijk levende, scheppende Majesteit, wiens wijsheid geen einde heeft. Een alles omhullende, alles omvattende en doordringende entiteit, zonder wie niets, nog geen enkel zilverstreepje van een gedachte, mogelijk is, laat staan dat er ergens een materieel in verschijning tredend ding zou kunnen zijn. Een entiteit die alles voortbrengt en waarin toch alles zo vrij en ongedwongen is dat het zichzelf een doel kan stellen en zich in iedere richting kan ontplooien.*

En al deze niet te overtreffen eigenschappen, waarvoor onze armzalige aardewoorden niet eens bij benadering een getrouw beeld kunnen geven, waren weer allemaal doordrongen van *een* impuls, van een oergeweldige en tegelijk ook buitengewoon mild vertrou-

wen schenkende *wilsimpuls*, die ik – als ik mijn toenmalige gevoel moet laten spreken – nu niet anders kan aangeven als *grenzeloze welwillendheid*.

Het *wilde* het *welzijn* van alles wat geschapen was, wat creatuurlijk was. En zoiets wat geschapen, wat creatuurlijk was en de welwillendheid van die Majesteit gold, was ook ik, was mijn eigenlijke wezen.

Zo vond ik mij weliswaar geplaatst in de wereld van aardse ruimte en tijd, in de wereld van wat je kon zien en aanraken, in deze wereld van het vergeten dat er een werkelijkheid van het werkelijke zijn bestaat, maar ik wist vanaf dat moment door datgene wat mij direct als voelende en gevoelde objectieve gedachte ten deel was gevallen, dat ik nooit verloren zou gaan zolang ik mij zou richten op die welwillende Majesteit in wiens schoot ik mijn eigenlijke zelf thuis en geborgen voelde.

Wat in de voorgaande poging tot karakterisering in algemene, eigenlijk alleen op de aardse wereld betrokken woorden verschrikkelijk abstract kan overkomen, is in werkelijkheid precies het tegendeel van iets abstracts geweest. Die bewustzijnsverhevenheid en wezenlijke gedachten, waarin ik mij voor enkele ogenblikken had mogen terugvinden, waren zo onnoembaar levendig dat ik mij vanaf dat moment van mijn aardewakker worden, voortaan voelde als iemand die op ‘doorreis’ op aarde was, omdat alles wat er op deze aarde is – ook en vooral de manier van denken die men hier heeft en waar sommige mensen zich zo op laten voorstaan – in vergelijking heel vergankelijk werkt, alsof het ’t eigenlijke bewustzijn, dus ons ware menszijn, niet zou kunnen bijhouden. Deze eerste indruk van toen is tot op heden niet veranderd, in ieder geval niet in het tegendeel. Het heeft daarentegen door de jaren heen steeds meer bevestiging gekregen.

Sinds die dag veertig jaar geleden trok en trekt mijn hele wezen

vol overgave en verlangen naar mijn eigenlijke thuis, naar ons aller eigenlijke thuis, naar dat ‘geheel’ toe (– onafhankelijk van het feit dat ik als kind en ook als volwassene heel veel vreugde aan dit aardeleven heb gehad en nog steeds heb en de voordelen van een aards bestaan naar waarde weet te schatten). Toch leeft sindsdien in mij de onomstotelijke zekerheid dat mijn volledige geheel *uit gene zijde* van dit aardse bestaan en bewustzijnstoestand stamt.

Zo werd mij pas door mijn wakker worden in mijn aardelichaam het drastische verschil tussen de geestelijke wereld en de zintuiglijke wereld, tussen een geestelijk en een aards bewustzijn, direct beleefbaar. Met dit ontwaken in het aardelichaam ontstond het verlangen weer ‘heel’ te worden en daarmee tegelijk de aanleg om het geestelijke bewustzijn, de loutere en ‘maagdelijke’ werkelijkheid, hoog te kunnen inschatten tegenover de onherroepelijke relativiteit van het aardse, waarbij deze inschatting weer geen triviale voorliefde inhoudt voor het een of het ander, maar geheel waarde vrij voortkwam uit het bewuste beleven van het wezen van het geheel tegenover het wezen van het versnipperde.

Vanaf het moment dat ik op het bruine kamertapijt zat, stond het doel duidelijk voor me: *de jacht naar mijn bewustzijn begon*. Ook als ik dat op dit moment niet zo had kunnen formuleren – ik wilde aan dit ware bewustzijn van mijn zelf werken zodat ik het kon uitbreiden totdat ik weer verenigd zou zijn met de welwillende Schepper-Majesteit, die ongetwijfeld het thuis van mijn ware wezen was.

Maar omdat de zin van de nieuwslezer niet alleen mijn diepere zijn had geraakt, maar mij ook in mijn ‘lichamelijke’, dus verstandelijke, dus intellectuele bewustzijn van alledag had getrokken, moest er – dat was buiten kijf – een *continuïteit*, een soort hoger plan zijn dat zich uitbreidde over onafzienbare tijden: dat, wat ik eigenlijk was en waar ik vandaan kwam, moest met dit, waar ik me